

W BIEŻĄCYM NUMERZE ...

OD DYREKTORA AGENCJI.....	2
WIADOMOŚCI EUROPEJSKIEJ AGENCJI ROZWOJU EDUKACJI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI.....	4
1. NOWA STRONA INTERNETOWA AGENCJI.....	4
2. PRZEWODNIK PO INSTYTUCJACH SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W EUROPIE DOSTĘPNYCH DLA OSÓB Z SPE.....	4
3. OCENIANIE W PLACÓWKACH WŁĄCZAJĄCYCH.....	5
WIADOMOŚCI Z KRAJÓW CZŁONKOWSKICH AGENCJI.....	8
4. DANIA – WSPÓLNE DZIAŁANIA: ZACHĘTA DO PODJĘCIA DZIAŁAŃ NA RZECZ EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ.....	8
5. GRECJA – OSTATNIE ZMIANY W SYSTEMIE EDUKACJI.....	9
6. HISZPANIA – „TOTS MÚSICS, TOTS DIFERENTS” (WSZYSCY JESTEŚMY MUZYKAMI, CHOĆ KAŻDY JEST INNY).....	10
7. FRANCJA – DWIE NOWE INICJATYWY W DZIEDZINIE BADAŃ I PROGRAMÓW SZKOLENIOWYCH.....	11
8. PORTUGALIA – SERIA WYDAWNICZA WSPOMAGA ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA I PISANIA.....	12
9. ISLANDIA – PROGRAM STUDIÓW WYŻSZYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE.....	12
10. SZWECJA – SZKOLNA CODZIENNOŚĆ Z PERSPEKTYWY UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH FIZYCZNIE: BADANIE ETNOLOGICZNE.....	13
11. LUKSEMBURG – NOWA „SZKOŁA BAZOWA”.....	14
12. BELGIA (WSPÓLNOTA FLAMANDZKOJĘZYCZNA) – PROPOZYCJA NOWEGO SYSTEMU WSPIERANIA PROCESU UCZENIA SIĘ.....	15
13. NIEMCY – RATYFIKACJA KONWENCJI ONZ DOTYCZĄCEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	16
14. WIELKA BRYTANIA (ANGLIA) – SUKCES DLA KAŻDEGO: PROGRAM POPRAWY WYNIKÓW W NAUCE OSIĄGANÝCH PRZEZ DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ORAZ RÓŻNYMI FORMAMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	17
INFORMACJE O WYDAWCY.....	18

OD DYREKTORA AGENCJI

Drodzy Czytelnicy,

W bieżącym numerze „Euronews” przedstawiamy Państwu kilka ciekawych przykładów nowych inicjatyw podjętych w państwach członkowskich Agencji, jak również najświeższe informacje na temat działalności Agencji.

Mam nadzieję, że informacje te okażą się dla Państwa interesujące i przydatne!

Tych z Państwa, którzy chcieliby dowiedzieć się więcej, zachęcamy do korzystania z naszej strony internetowej, na której możecie Państwo znaleźć aktualne informacje pochodzące z różnych krajów a także przegląd najnowszych inicjatyw w zakresie ustawodawstwa i polityki oświatowej, podejmowanych w poszczególnych krajach europejskich. Na naszej stronie internetowej możecie się też Państwo zaznajomić z wynikami badań przeprowadzanych przez Agencję w imieniu jej 27 państw członkowskich.

W obecnej chwili ma miejsce tak wiele pasjonujących zdarzeń, że nie sposób w tym miejscu wszystkie je opisać. Chciałbym jedynie podzielić się z Państwem uwagami na temat kilku najważniejszych spraw.

Właśnie zakończyliśmy pracę nad obszernym projektem tematycznym dotyczącym jednego z najistotniejszych wyzwań stojących obecnie przed Europą, a mianowicie zagadnieniu „Wielokulturowości i edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami”. Ku końcowi zmierzają jednocześnie prace nad dwoma innymi projektami: jeden z nich skupia się na postępach poczynionych przez poszczególne kraje w dziedzinie wczesnej interwencji, drugi zaś dotyczy sposobu wypracowania na poziomie europejskim szeregu wskaźników określających warunki edukacji włączającej. Obydwa projekty znajdują się w fazie końcowej i w następnym numerze EuroNews podzielimy się z Państwem pozyskanymi przez nas informacjami.

W mijającym roku rozpoczęliśmy prace nad projektami, które dotyczą dwóch nowych obszarów o kluczowym znaczeniu dla krajów członkowskich Agencji. Pierwszy z nich obejmuje zagadnienia związane ze szkoleniem nauczycieli w zakresie edukacji włączającej i realizowany jest przy współdziałaniu przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz Międzynarodowego Biura ds. Edukacji UNESCO, pełniących rolę obserwatorów. Drugi z przeprowadzanych przez nas projektów, realizowany razem z Cedefop i OECD, dotyczy edukacji i programów szkoleniowych o charakterze zawodowym.

W roku 2010 podejmiemy współpracę z Sekretariatem programu UNESCO „Edukacja dla wszystkich” w celu opracowania bazy danych, ukazującej przykłady innowacyjnych rozwiązań w zakresie polityki i praktyki ukierunkowanej na edukację włączającą. Przykłady te pokazywać będą, w jaki sposób, poprzez działania systemowe, realizowane są zalecenia zawarte w wydanym przez UNESCO dokumencie „Policy Guidelines on Inclusion in Education”.

Kolejnym ważnym wydarzeniem, jakie ma mieć miejsce w przyszłym roku, jest międzynarodowa konferencja, organizowana w marcu przez Agencję oraz hiszpańskie Ministerstwo Edukacji w czasie sprawowania przez Hiszpanię półrocznej prezydencji Unii Europejskiej. W trakcie konferencji przedstawione zostaną najnowsze osiągnięcia w zakresie podnoszenia standardów edukacji włączającej widziane z perspektywy celów zdefiniowanych w Strategii Lizbońskiej. Celem konferencji jest również wymiana doświadczeń związanych z edukacją uczniów ze specjalnymi potrzebami z krajami Ameryki Łacińskiej.

Mamy nadzieję, że bieżący numer „EuroNews on Special Needs Education” będzie dla Państwa źródłem cennych informacji. Tak jak zawsze, z wielkim zainteresowaniem czekamy na Państwa uwagi i komentarze. Jeśli zechcecie się Państwo z nami skontaktować, prosimy o skorzystanie z danych teleadresowych zamieszczonych na końcu niniejszej publikacji.

Życzymy przyjemnej lektury!

Cor Meijer

Dyrektor

1. NOWA STRONA INTERNETOWA AGENCJI

W minionym roku Agencja stworzyła zupełnie nową stronę internetową, uruchomioną wiosną 2009!

Nową stronę internetową stworzono we współpracy z Instytutem ds. Technologii Edukacyjnych i Badawczych Uniwersytetu w Bristolu, (Wielka Brytania (Anglia)) <http://www.ilt.bris.ac.uk/>. Przygotowanie nowej strony poprzedziła analiza potrzeb użytkowników, przeprowadzona za pośrednictwem Internetu; w fazie wstępnej pozyskano również – poprzez krajowych przedstawicieli Agencji – inne istotne dane. Zgromadzone w ten sposób informacje wykorzystane zostały przy tworzeniu struktury i projektu graficznego nowej strony.

W oparciu o sugestie użytkowników naszej strony internetowej nadano jej nowy kształt. Korzystające z niej osoby mają obecnie do dyspozycji następujące rozwiązania :

- Dział najnowszych informacji został poszerzony i obejmuje teraz biuletyn Euronews, komentarze prasowe oraz przygotowywany przez nas Biuletyn Elektroniczny. Ostatnio dodane pozycje w dziale najnowszych informacji dostępne są również bezpośrednio ze strony głównej. Z tejże strony użytkownik serwera może także dokonać subskrypcji, dzięki której powiadamiany będzie na bieżąco o pojawianiu się nowych informacji na temat działalności Agencji;
- Całość informacji dotyczących poszczególnych krajów członkowskich Agencji jest obecnie dostępna bezpośrednio ze strony głównej. Do informacji tych dotrzeć też można wykorzystując specjalną, interaktywną mapę;
- Na wszystkich stronach poświęconych poszczególnym krajom znajdują się listy publikacji dostępnych w danym języku wraz z odpowiednimi adresami internetowymi, umożliwiającymi dotarcie do tych publikacji;
- Strona internetowa zawiera teraz wyszukiwarkę, która umożliwi użytkownikowi szybsze dotarcie do szczegółowych informacji, które go interesują;
- W myśl zaleceń W3C (World Wide Web Consortium) dotyczących wartości użytkowej materiałów publikowanych w Internecie zwiększona została dostępność strony internetowej Agencji.

Pragniemy zaprosić wszystkich czytelników do korzystania z naszej nowej strony internetowej: www.european-agency.org

2. PRZEWODNIK PO INSTYTUCJACH SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W EUROPIE DOSTĘPNYCH DLA OSÓB Z SPE

<http://www.european-agency.org/agency-projects/HEAG>

Część strony internetowej zawierająca „Przewodnik po instytucjach szkolnictwa wyższego w Europie dostępnych dla osób z SPE” (HEAG) stanowi wyjątkowe źródło wiedzy na temat świadczeń dostępnych dla osób niepełnosprawnych w placówkach szkolnictwa wyższego w Europie.

HEAG jest bogatym źródłem informacji istotnych z punktu widzenia studentów z różnymi formami niepełnosprawności, którzy rozważają podjęcie studiów za granicą. Głównym

celem serwisu jest upowszechnianie informacji, które mogą ułatwić studentom, a także osobom ich wspomagającym, podjęcie decyzji co do wyboru kierunku studiów lub uczestnictwa w realizowanych przez poszczególne uczelnie międzynarodowych programach wymiany studentów.

Szczegółowe informacje na temat tych zagadnień zebrano dzięki współpracy ekspertów projektu z 26 krajów członkowskich Agencji, a także z Chorwacji i Słowacji. Informacje te można uzyskać:

- Za pośrednictwem strony internetowej Agencji w działach poświęconych poszczególnym krajom; zawierają one szczegółowe informacje dotyczące szkolnictwa wyższego w danym kraju;
- Za pośrednictwem bazy danych HEAG, która umożliwia użytkownikom odszukanie informacji na temat świadczeń specjalistycznych oraz środków wsparcia ułatwiających dostęp do edukacji na poziomie wyższym we wszystkich krajach.

Ze stron poświęconych poszczególnym krajom można uzyskać dostęp do informacji na temat wsparcia udzielanego studentom niepełnosprawnym, panującego w danym kraju podejścia do szkolnictwa wyższego i problemu niepełnosprawności, a także zdobyć dane kontaktowe najważniejszych osób – w tym ekspertów projektu HEAG – zajmujących się w tym kraju omawianymi zagadnieniami.

Przy pomocy zamieszczonego na stronie internetowej odsyłacza do interaktywnej bazy danych, można również odszukać adresy poszczególnych instytucji oraz zbadać dostępność działających w danym kraju ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie informacje dostępne są w języku angielskim oraz w języku kraju, którego dane informacje dotyczą.

Informacje znajdujące się w bazie danych będą uaktualniane co dwa lata.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: heag@european-agency.org

3. OCENIANIE W PLACÓWKACH WŁĄCZAJĄCYCH

Ponad 150 uczestników reprezentujących 27 krajów spotkało się na konferencji „Ocenianie w placówkach włączających”, zorganizowanej wspólnie przez Cypryjskie Ministerstwo Edukacji i Kultury oraz Europejską Agencję Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami w Limassol na Cyprze w dniach 23–24 października 2008 roku. Konferencja była ostatnim wydarzeniem zorganizowanym w ramach trzyletniego projektu dotyczącego polityki i praktyki oceniania ukierunkowanych na wsparcie edukacji włączającej w szkołach rejonowych.

Projekt „Ocenianie w placówkach włączających” zapoczątkowany został w 2004 roku, kiedy to członkowie Rady Przedstawicielskiej Agencji zidentyfikowali na wspólnym zebraniu „ocenianie” jako obszar zasługujący na szczególną uwagę przy rozwijaniu edukacji włączającej. Projekt Agencji podzielony został na dwa etapy: etap 1 (2005–2006) i etap 2 (2006–2008). W pierwszym etapie, który dotyczył szkolnictwa podstawowego, udział wzięły 23 kraje. Drugi etap projektu objął swym zasięgiem 26 krajów; jednocześnie przedmiot badań poszerzony został o ocenianie na poziomie szkół średnich.

Podczas realizacji pierwszej fazy projektu uczestnicy projektu podjęli próbę wyjaśnienia znaczenia pojęcia „ocenianie włączające”. Po dogłębnej analizie dokumentów wyznaczających właściwą politykę w tym zakresie oraz dyskusji na temat stosowanych obecnie rozwiązań praktycznych przyjęto następującą definicję:

Podejście do oceniania w szkołach rejonowych, w których polityka i praktyka oceniania mają na celu podniesienie – na ile jest to możliwe – standardów nauczania wszystkich uczniów. Zgodnie z nadrzędnym celem oceniania włączającego wszystkie wytyczne i procedury związane z ocenianiem powinny ułatwiać i skutecznie wspierać włączanie [w proces dydaktyczny] i aktywne w nim uczestnictwo wszystkich uczniów, którzy narażeni są na wykluczenie, w tym również uczniów z SPE.

Etap 2 polegał na przeprowadzeniu wizytacji w pięciu placówkach edukacyjnych, w których stosuje się innowacyjne rozwiązania praktyczne dotyczące oceniania włączającego. Placówki te to: Dzielnicowy Ośrodek Wsparcia w Reutte w prowincji Tyrol w Austrii; Szkoła im. Pedera Lykke’ego, współpracująca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną w Kopenhadze w Danii; szkoły w dzielnicy Montluçon we Francji; Państwowy Ośrodek Wspierania Osób Cierpiących na Wady Wzroku LFS-Schleswig w Niemczech oraz Szkoła Cavendish w Runcorn, w Wielkiej Brytanii (Anglii) wraz z wszystkimi współpracującymi z nimi szkołami rejonowymi. W trakcie dwóch wizyt przeprowadzonych w wymienionych placówkach krajowi eksperci projektu mieli okazję przyjrzeć się infrastrukturze każdej ze szkół, a także przedyskutować wybrane przykłady stosowanych w nich procedur oceniania.

Jednym z najważniejszych rezultatów projektu było uznanie konieczności ujmowania oceniania włączającego jako procesu ciągłego, angażującego nauczycieli szkół rejonowych, rodziców i samych uczniów, a nie tylko specjalistów, którzy na co dzień nie pracują z uczniami. Wypracowując właściwe podejście do procedur oceniania, a także tworząc stosowne metody i narzędzia oceniania, należy uwzględniać fakt, iż ocenianie włączające jest fundamentalnym składnikiem procesu nauczania i uczenia się. Powinny o tym również pamiętać osoby biorące bezpośredni udział w ocenianiu.

Kolejny istotny wniosek wypływający z projektu łączy się pojęciem „oceniania wspomagającego proces uczenia się” i sposobem jego zastosowania w przypadku uczniów z SPE. Zgromadzony w ramach projektu materiał dowodzi, iż ocenianie wspomagające proces uczenia się opiera się na tych samych zasadach zarówno w przypadku uczniów z SPE, jak i w przypadku uczniów, u których potrzeby takie nie występują; jedyna różnica dotyczy rodzaju narzędzi i metod oceniania/komunikacji, stosowanych w obydwu przypadkach przez nauczycieli.

Ogólne przesłanie projektu sprowadza się do uznania faktu, iż ocenianie stanowi obszar kluczowy dla rozwoju edukacji włączającej. Uznanie tego faktu prowadzić musi do przyjęcia postulatów, zgodnie z którym decydenci powinni uwzględniać podstawowe zasady oceniania włączającego przy określaniu wytycznych dotyczących polityki i praktyki oceniania.

Informacje dotyczące najważniejszych rezultatów projektu znaleźć można w materiałach przygotowanych przez Agencję, m.in. w raporcie *Ocenianie w placówkach włączających*, który przedstawia główne wnioski wypływające z realizacji pierwszej fazy projektu. Raport ten oparty jest na informacjach na temat polityki i praktyki oceniania dostarczonych przez 23 kraje (do raportu dołączona jest ulotka streszczająca jego zawartość).

Ze strony internetowej Agencji można również pobrać szereg krótkich opracowań tego zagadnienia:

Wprowadzanie w życie oceniania włączającego – zbiór wypowiedzi decydentów i praktyków, w których opisują oni swoje doświadczenia oraz funkcjonujące obecnie praktyczne rozwiązania; celem publikacji jest przedstawienie syntezy kluczowych zagadnień związanych z wprowadzaniem w życie oceniania włączającego.

Ocenianie wspomagające proces nauczania – uczenia się, a uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – analiza pojęcia oceniania wspomagającego proces uczenia się oraz sposobu, w jaki może być ono stosowane w przypadku edukacji uczniów z SPE.

Podstawowe wskaźniki oceniania włączającego – zestawienie głównych wskaźników oraz warunków wstępnych związanych ze stosowaniem oceniania włączającego; publikacja służyć może jako instruktaż ułatwiający zrozumienie istoty oceniania włączającego, a także opracowanie stosownych wytycznych, procedur oraz rozwiązań praktycznych w zakresie oceniania włączającego.

Zalecenia Konferencji Cypryjskiej dotyczące oceniania włączającego – rezultat debat oraz wspólnych wniosków przyjętych przez przedstawicieli poszczególnych krajów, biorących udział w konferencji mającej miejsce w Limassol w październiku 2008 roku; publikacja przedstawia wspólne zalecenia adresowane do decydentów w krajach europejskich, dotyczące opracowania procedur oceniania wspierających włączanie wszystkich uczniów w proces dydaktyczny. *Zalecenia konferencji cypryjskiej* przesłane zostały przez Ministra Edukacji Republiki Cypru do wszystkich jego odpowiedników w krajach europejskich.

Dział strony internetowej Agencji poświęcony ocenianiu w placówkach włączających – (<http://www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings>) – zawiera odsyłacze do wszystkich materiałów powstałych w ramach trwającego 3 lata projektu. Obejmuje on również informacje na temat nominowanych przez Agencję ekspertów biorących udział w projekcie, a także zestaw materiałów z obu etapów projektu. W dziale tym znajdują się ponadto:

- *Raporty krajowe (pełne wersje)*, utworzone zgodnie z indeksacją wykorzystującą terminologię uzgodnioną w ramach projektu;
- *Zestawienie zaleceń*, mający pomóc czytelnikom w rozpoznawaniu odniesień pomiędzy zaleceniami raportu końcowego, zamieszczonymi we fragmencie poświęconym pierwszemu etapowi projektu, a odpowiednimi fragmentami raportów krajowych;
- *Przegląd publikacji pochodzących spoza Europy*;
- *Przewodnik po praktyce oceniania*, zawierający zebrane w trakcie drugiej fazy projektu opisy rozwiązań stosowanych w 25 krajach.

Osoby pragnące uzyskać dodatkowe informacje zapraszamy na stronę internetową www.european-agency.org/agency-projects/assessment-in-inclusive-settings lub prosimy o kontakt: secretariat@european-agency.org

4. DANIA – WSPÓLNE DZIAŁANIA: ZACHĘTA DO PODJĘCIA DZIAŁAŃ NA RZECZ EDUKACJI WŁĄCZAJĄCEJ

Kadra dydaktyczna Szkoły im. Pedera Lykke’o, współpracując z ośrodkiem poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego w Kopenhadze oraz Europejską Agencją Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami, dokonała analizy nowych sposobów zachęcania rodziców do uczestnictwa w życiu szkoły poprzez tzw. „Projekt wspólnych działań”.

Dwoje specjalistów zajmujących się opracowaniem tego partnerskiego projektu – Kirsten Hansen, doradca ds. rozwoju, oraz Jette Lentz, szef działu pomocy psychologicznej – opisują w sposób następujący jego założenia:

„Wspieramy lokalne władze pracujące nad stworzeniem metod i strategii włączających w obszarze edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami w Departamencie dzieci i młodzieży w Kopenhadze. Metody wykorzystywane w ramach naszego „Projektu wspólnych działań” są wprowadzane i upowszechniane nie tylko w naszej dzielnicy (w centrum miasta), ale też w szkołach leżących w innych dzielnicach Kopenhagi. Dodatkowym rezultatem naszej akcji jest to, że psychologowie zatrudnieni w poradni psychologiczno-pedagogicznej (PPP) w naszej dzielnicy stosują obecnie bardziej całościowe podejście do swoich zadań.

Władze gminy miasta Kopenhagi zdecydowały się zainicjować reformę systemu edukacji specjalnej w celu włączenia uczniów ze specjalnymi potrzebami do szkół typu Folkeskole (rejonowych). Równoległe do wprowadzania w życie reformy realizowaliśmy „Projekt wspólnych działań”. Miało to z jednej strony umożliwić nam uwzględnienie uwag stron reprezentowanych w Urzędzie ds. dzieci i młodzieży, z drugiej zaś – ułatwić przekazanie im zdobytej przez nas wiedzy.

We wrześniu 2008 roku zorganizowaliśmy konferencję w ratuszu miejskim w Kopenhadze. Podczas tej konferencji przedstawiciele Agencji zajmujący się projektem „Ocenianie w placówkach włączających” wraz z grupą kilku badaczy z Danii przedstawiali swoje przekonania i poglądy uczestniczącym w obradach specjalistom i decydentom działającym w strukturach gminnych. Opracowaliśmy również materiał filmowy na temat projektu, który jest dostępny na płycie DVD (dane kontaktowe dla osób zainteresowanych dodatkowymi szczegółami znajdują się poniżej).

Od tego momentu sprawy potoczyły się już w szybkim tempie. Dzielnicę Śródmieście wytypowano spośród 8 dzielnic Kopenhagi jako obszar pilotażowy reformy systemu edukacji specjalnej. Działania prowadzone w naszej dzielnicy umożliwią nam zaprezentowanie wzorcowych rozwiązań w tym zakresie innym dzielnicom gminy.

Zostaliśmy w ten sposób wyróżnieni z powodu naszego zaangażowania w projekt Agencji promujący udoskonalanie procedur oceniania w całej Europie. Projekt ten stał się dla nas okazją do zapoznania się z informacjami pochodzącymi z innych krajów; uzyskaliśmy także wpływ na lokalną politykę oświatową oraz metody ukierunkowane na włączanie wszystkich uczniów w proces dydaktyczny na obszarze miejskim Kopenhagi.”

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Kirsten Hansen, Development Consultant, e-mail: Kirsha@Buf.Kk.Dk, lub Jette Lentz, Leader of Psychology Service at the Children and Youth Administration, e-mail: Jette.Lentz@Buf.Kk.Dk; obydwie osoby zatrudnione są w Departamencie Miasta Kopenhaga w Danii.

5. GRECJA – OSTATNIE ZMIANY W SYSTEMIE EDUKACJI

Rząd Grecji przyjął w ostatnim czasie szereg nowych celów strategicznych dotyczących edukacji trójstopniowej. Rządowi udało się przeprowadzić odpowiednie inicjatywy ustawodawcze, które zostały przyjęte przez parlament w latach 2004–2007. Zmierzają one w kierunku dostosowania systemu edukacji do standardów i wskaźników stosowanych w Europie.

Wspomniane cele strategiczne zakładają modyfikację rozwiązań legislacyjnych w zakresie: a) struktury instytucji edukacyjnych, b) nowych wytycznych dotyczących uznawania stopni naukowych (L 3328/2005), c) zapewnienia wysokiej jakości nauczania w szkołach wyższych (HE), d) programów kształcenia ustawicznego oraz łączonych studiów podyplomowych (L 3369 & 3404/2005), e) utworzenia Greckiego Uniwersytetu Międzynarodowego (L3391/2005) oraz przyjmowania innych regulacji dotyczących stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w dziedzinie nauczania, kształcenia zawodowego, równego traktowania mężczyzn i kobiet, kryteriów oraz wymagań przy naborze kandydatów do szkół wyższych. Na podkreślenie zasługują dwie kluczowe modyfikacje:

1. Reformy dotyczące działalności placówek włączających: wszyscy uczniowie włączeni są w system państwowych szkół rejonowych, uwzględniający ich indywidualne potrzeby edukacyjne; w ramach systemu zapewnia się – przykładowo – kształcenie międzykulturowe dla uczniów wywodzących się z środowisk imigracyjnych oraz edukację specjalną dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Utworzono jednak odrębne szkoły dla mniejszości pochodzących z krajów muzułmańskich.

2. Reformy dotyczące systemu kształcenia nauczycieli: w latach 2005–2007 Instytut Pedagogiczny przeprowadził niezwykle istotny program szkolenia nauczycieli. Szkolenie dla nauczycieli w zakresie umiejętności zaspokajania specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów organizowane jest i przeprowadzane w ramach ogólnego systemu szkolenia. Regulacje prawne dotyczące edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami mówią wyraźnie (art. 4 odnośnej ustawy): „*Nauczyciele pracujący w szkołach specjalnych oraz w placówkach włączających uczestniczą w programach szkoleniowych organizowanych przez Regionalne Ośrodki Szkoleniowe*” razem ze wszystkimi innymi nauczycielami zatrudnionymi w szkołach podstawowych i średnich (oznacza to, że szkolenie w zakresie edukacji uczniów ze specjalnymi potrzebami odbywają wszyscy nauczyciele). Począwszy od roku 2004 zrealizowano następujące programy szkoleniowe:

Zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu: 100-godzinne szkolenie podzielone na trzy etapy: a) naukowe podejście do stosowania ICT w nauczaniu, b) proces opracowywania i wykorzystywania narzędzi ICT do prowadzenia nauki w szkołach c) problemy pojawiające się podczas stosowania ICT w szkołach i sposoby ich rozwiązywania.

Wykorzystywanie nowych technologii w nauczaniu: 96-godzinne szkolenie ukierunkowane na dwa cele: a) podniesienie poziomu umiejętności korzystania z komputerów przez nauczycieli oraz b) doskonalenie umiejętności korzystania z nowych technologii w edukacji.

Ewaluacja materiałów dydaktycznych i dyskusja nad ich jakością: Przeprowadzono dyskusję nad problemami związanymi z użyciem nowych podręczników, jakie w trakcie poprzedniego roku szkolnego napotkali nauczyciele, oraz nad oceną przydatności tychże podręczników.

Odpowiedź na zróżnicowane potrzeby uczniów: 50-godzinne szkolenie przeznaczone dla nauczycieli ze szkół podstawowych i średnich; celem szkolenia było pogłębienie wiedzy,

udoskonalenie umiejętności oraz poszerzenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozwiązywania problemów związanych z różnymi formami trudności w nauce, szczególnymi uzdolnieniami, problemami z zachowaniem (agresją, przemocą, zaburzeniami emocjonalnymi) oraz różnorodnością kulturową, przy wykorzystaniu narzędzi związanych z podejściem włączającym.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Maria Palaska-Ioannidis, Krajowy Koordynator Agencji: mpalask@sch.gr lub Maria Michaelidou, Członek Rady Przedstawicielskiej Agencji: smi@acm.org

6. HISZPANIA – „TOTS MÚSICS, TOTS DIFERENTS” (WSZYSCY JESTEŚMY MUZYKAMI, CHOĆ KAŻDY JEST INNY)

Region Walencji znany jest w całej Hiszpanii ze swych tradycji muzycznych; pochodzi stąd wielu wykwalifikowanych muzyków oraz wiele zespołów muzycznych, przyczyniających się w swoich środowiskach do rozwoju edukacji muzycznej. Dobrym tego przykładem jest miasto Torrent: posiada ono własny amfiteatr, a działające w mieście zespoły muzyczne razem z profesjonalnym Konserwatorium Muzycznym wnoszą wielki wkład w tworzenie klimatu sprzyjającego szerzeniu edukacji muzycznej wśród mieszkańców.

Konserwatorium w Torrent jest ośrodkiem, który przyznaje swym uczniom podstawowe i zawodowe stopnie wykształcenia muzycznego. Ośrodek działa nieprzerwanie od roku 1971. W ciągu tego okresu znacznie powiększono, a zarazem skonsolidowano ofertę edukacyjną. Personel szkoły tworzy obecnie 62 nauczycieli, oraz 8 pracowników administracji i innych działów. Do szkoły uczęszcza 540 uczniów.

W roku 2003 – ogłoszonym Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych – na wniosek członków personelu szkoły muzycznej Ministerstwo Edukacji autonomicznego rządu regionu Walencji zatwierdziło projekt zatytułowany „Tots músics, tots diferents” (wszyscy muzycy, a każdy inny). W ramach tego rozporządzenia udzielono zezwolenia – po raz pierwszy w Hiszpanii – na kształcenie muzyczne uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na poziomie podstawowym.

W myśl hasła „Tots músics, tots diferents” niepełnosprawność dziecka nie powinna być traktowana jako przeszkoda wykluczająca je z systemu edukacji muzycznej.

Pięć lat później, 12 uczniów uczestniczących w tym eksperymentalnym projekcie kontynuuje swoją edukację muzyczną, odnosząc przy tym znaczne sukcesy. W ramach nauki w szkole muzycznej osiągnęli oni wysoki poziom umiejętności [w zakresie gry na instrumentach muzycznych] oraz w znacznym stopniu zintegrowali się ze społecznością szkoły. Sukces ten nie byłby możliwy bez olbrzymiego wysiłku i zaangażowania całej społeczności szkolnej, jak również bez wsparcia ze strony instytucji publicznych (takich jak Ministerstwo Edukacji, Rada Miejska miasta Torrent) oraz kilku firm prywatnych (Mediterranean Savings Bank).

Projekt doceniony został przez Ministerstwo Edukacji: w roku 2006 przyznano mu drugie miejsce w konkursie o nagrodę „Marta Mata”, promującym wysoką jakość kształcenia, zaś w roku 2007 otrzymał pierwszą nagrodę w kategorii nowych projektów edukacyjnych adresowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wysoce innowacyjny eksperyment przeprowadzony przez Szkołę Muzyczną w Torrent doprowadził do istotnych zmian w tradycyjnym rozumieniu celu i funkcji szkoły muzycznej. W konsekwencji konieczne stało się wprowadzenie w ośrodku szeregu zmian o charakterze adaptacyjnym, takich jak modyfikacja programów szkoleniowych dla

nauczycieli, zmiana postaw nauczycieli, restrukturyzacja ośrodka oraz inne zmiany dotyczące metodologii i narzędzi dydaktycznych.

Projekt uznany został za znaczący krok naprzód w kierunku solidarności i sprawiedliwości społecznej. Dostrzeżono w nim alternatywę dla praktyk powodujących wykluczenie najbardziej wrażliwej grupy młodych ludzi z systemu oferującego im znaczne możliwości indywidualnego rozwoju, takie jak edukacja w dziedzinie sztuki.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Yolanda Jiménez Martínez, Krajowy Koordynator Agencji: yolanda.jimenez@educacion.es, Manuel Tomás Ludeña, Dyrektor Konserwatorium w Torrent, manuel_tomas@conservatoritorrent.net

7. FRANCJA – DWIE NOWE INICJATYWY W DZIEDZINIE BADAŃ I PROGRAMÓW SZKOLENIOWYCH

W dniach 27–29 stycznia 2009 roku odbyło się w Paryżu sympozjum zatytułowane „Węch, pamięć i uczenie się” – pierwsza tego typu konferencja zorganizowana przez Zespół ds. badań nad niepełnosprawnością i bodźcami zmysłowymi.

Punkt wyjścia obrad stanowiły dwie kwestie wyłaniające się z poświęconych pięciu zmysłom człowieka badań o charakterze ściśle medycznym oraz pedagogicznym: jak możemy wykorzystywać do celów komunikacyjnych poszczególne kanały postrzegania zmysłowego, rozwijające się u człowieka już na etapie życia płodowego; oraz jak możemy udoskonalić proces kształcenia osób niepełnosprawnych.

Sympozjum było rezultatem współpracy pomiędzy Europejskim Centrum Badań nad Zmysłem Smaku w Dijon oraz Narodowym Instytutem ds. Edukacji Młodzieży Niepełnosprawnej i Adaptacji Metod Nauczania (INS-HEA) w Suresnes. Dotyczyło ono głównie zmysłu węchu – zmysłu, do którego nie przywiązuje się zbyt wielkiej uwagi, mimo iż jest on niezwykle istotny w wielu obszarach indywidualnej aktywności poznawczej, takich jak rozróżnianie, zapamiętywanie, czy też odczuwanie przyjemności.

Zasadniczym celem obrad sympozjum było podsumowanie obecnego stanu wiedzy na temat rozpatrywanego zagadnienia – opartej zarówno o wyniki badań o charakterze ściśle medycznym, jak i o analizy poświęcone aspektom pedagogicznym omawianego problemu, a także przedstawienie metod, za pomocą których zmysł smaku wykorzystany być może w procesie nauczania, w szczególności podczas pracy z młodzieżą niepełnosprawną, a także nadanie nowego impulsu wzajemnym kontaktom umożliwiającym wymianę posiadanych informacji i doświadczeń.

W sympozjum „Węch, pamięć, i uczenie się” uczestniczyli specjaliści z różnych krajów: pracownicy sektora ochrony zdrowia i edukacji, naukowcy zajmujący się zmysłem smaku oraz rodzice dzieci niepełnosprawnych. Problem węchu rozpatrywany był z perspektywy różnych rodzajów postrzegania, indywidualnej wrażliwości oraz indywidualnych doświadczeń, przy uwzględnieniu wielorakich powiązań między zmysłem węchu, uczuciami i pamięcią, wpływu zmysłu na proces uczenia się młodzieży niepełnosprawnej oraz metod wykorzystania zmysłu smaku przy polepszeniu standardów życia osób niepełnosprawnych.

Opieka nad dziećmi niepełnosprawnymi – trwający 12 ½ dnia program szkoleniowy dla 120 osób pracujących z dziećmi w jednym z większych miast na północy Francji.

Programowi przyświecały dwa cele: wypracowanie u uczestników lepszego zrozumienia tego, w jaki sposób placówki zajmujące się małymi dziećmi mogą objąć opieką także dzieci niepełnosprawne, oraz stworzenie platformy współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy osobami zawodowo związanymi z takimi placówkami.

Omawiane w trakcie szkolenia zagadnienia dotyczyły:

- Uwarunkowań prawnych i instytucjonalnych dotyczących opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi;
- Wiedzy i kompetencji partnerów instytucjonalnych oraz organizacji pozarządowych, z którymi można nawiązać współpracę;
- Szeregu wskaźników dotyczących niepełnosprawności, chorób i innych trudności, związanych z problemem znalezienia placówki, która może przyjąć dziecko, oraz oferowanymi mu formami wsparcia i możliwościami kształcenia.

Jako dokument stanowiący właściwy punkt odniesienia przy omawianiu tych zagadnień przekazany został uczestnikom szkolenia raport Agencji *Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka: analiza sytuacji w Europie. Kluczowe zagadnienia i rekomendacje*.

Szkolenie zostanie przeprowadzone na zasadzie pilotażu w dwu innych miastach Francji, po czym zostanie zaoferowane szerszemu gronu specjalistów w całym kraju.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Nel Saumont, Krajowy koordynator Agencji: international@inshea.fr

8. PORTUGALIA – SERIA WYDAWNICZA WSPOMAGA ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI CZYTANIA I PISANIA

W Portugalii wydawnictwo CERCICA zapoczątkowało serię wydawniczą książek dostosowanych do potrzeb wszystkich dzieci. Przy wsparciu Ministerstwa Edukacji oraz Urzędu Miasta Cascais Wydawnictwo zebrało zespół specjalistów, którzy wspólnie stworzyli produkt wypełniający istniejącą na portugalskim rynku wydawniczym lukę.

Jak dotąd opublikowano dwie książki: *O Segredo do Sol e da Lua* oraz *O Gato Gatão Poeta de Profissão*. Każda z nich dostępna jest w czterech wersjach: (i) publikacja drukowana opatrzona interaktywnym DVD, na którym znajduje się także nagranie książki; (ii) wersja zaadaptowana, używająca systemu symboli piktograficznych wspierających rozwój umiejętności komunikacyjnych; (iii) książka w przekładzie na portugalski język migowy oraz (iv) książka opublikowana w alfabecie Braille'a. Dołączone do publikacji DVD zawiera także treści pedagogiczne w postaci gier i zabaw.

Publikacje te stanowią doskonałe narzędzie wspomagające rozwój umiejętności czytania i pisania, niezależnie od potrzeb każdego z czytelników.

Dalsze informacje dostępne są stronie internetowej: <http://www.editoracercica.com/>

9. ISLANDIA – PROGRAM STUDIÓW WYŻSZYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH INTELEKTUALNIE

20 czerwca 22 studentów uzyskało status absolwentów Uniwersytetu Islandzkiego, otrzymując dyplomy poświadczające ukończenie przez nich programu przeznaczonego dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Program ten, zapoczątkowany jesienią 2007 roku, stanowi pierwszą tego typu ofertę edukacyjną adresowaną do osób niepełnosprawnych intelektualnie zamieszkałych na terenie Islandii. Program został pomyślany jako dwuletni projekt o charakterze badawczym; jest on realizowany w ramach Wydziału Nauk Społecznych. Jego zapoczątkowanie stanowiło odpowiedź na oficjalną zachętę ze strony jednej z międzynarodowych organizacji wspierających osoby z specjalnymi potrzebami

edukacyjnymi. Mieści się on również w kategorii działań zgodnych z duchem konwencji praw człowieka oraz stanowi realizację misji Uniwersytetu Islandzkiego.

Głównym celem programu było stworzenie osobom niepełnosprawnym intelektualnie szansy pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Uczestnictwo tych osób w zajęciach uniwersyteckich razem z innymi studentami stanowiło integralną częścią programu. Jego naturalnym elementem był też szczególnego rodzaju system mentorski, w ramach którego poszczególni studenci mieli pod opieką konkretne osoby niepełnosprawne intelektualnie.

Zarówno wykładowcy, jak i studenci biorący udział w programie wyrażali po jego zakończeniu wielką satysfakcję związaną z nowymi doświadczeniami nabytymi przez nich w ciągu dwu lat trwania programu. Pracownicy działu administracji odnotowali, iż niezależnie od jego wartości merytorycznej, program ten dał studentom większe poczucie własnej wartości oraz umożliwił im rozwinięcie cennych umiejętności społecznych. Szczególnym powodem zadowolenia studentów była możliwość uczenia się razem ze studentami, którzy nie są niepełnosprawni intelektualnie. Możliwość ta stanowiła, w ich opinii, najważniejszy składnik tego pozytywnego doświadczenia edukacyjnego.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Bryndís Sigurjónsdóttir, Krajowy Koordynator Agencji: bryndis@bhs.is

10. SZWECJA – SZKOLNA CODZIENNOŚĆ Z PERSPEKTYWY UCZNIÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH FIZYCZNIE: BADANIE ETNOLOGICZNE

Sytuację społeczną uczniów doświadczających w procesie kształcenia praktyk o charakterze włączającym bądź wykluczającym daje się zobrazować w sposób szczególnie wyrazisty na przykładzie szkół dla uczniów niepełnosprawnych fizycznie. Sytuacja szkolna tych uczniów jest bardzo skomplikowana: wymaga ona wielkiego wysiłku ze strony wielu osób – począwszy od całego personelu szkoły (nauczycieli, asystentów, kadry kierowniczej), aż do przedstawicieli władz lokalnych i centralnych.

Kwestią kluczową dla osób przeprowadzających wspomniany projekt badawczy było ustalenie, jak wygląda życie codzienne w szkole z punktu widzenia tych uczniów. Raport podsumowujący wyniki projektu proponuje uwzględnienie następujących założeń i perspektyw przy omawianiu tego zagadnienia: konstruktywizm, perspektywa dziecka, perspektywa innych dzieci, etnografia oraz analiza kulturowa. Przeprowadzona w raporcie analiza ma bardzo szeroki zasięg; rysuje ona ogólny obraz codzienności szkolnej dziecka niepełnosprawnego fizycznie.

Problemem o szczególnym znaczeniu jest sytuacja społeczna uczniów niepełnosprawnych fizycznie. Relacje między poszczególnymi uczniami należącymi do tej kategorii, a ich rówieśnikami mają różny charakter. Różnie przedstawia się też kwestia powszechności praktyk włączających bądź wykluczających, stosowanych wobec tych uczniów. Ich sytuację społeczną cechuje wysoki poziom skomplikowania. Stosuje się wobec nich, przykładowo, różnego typu strategie dydaktyczne. Niezwykle istotne okazują się być konkretne rozwiązania organizacyjne stosowane w poszczególnych szkołach, a także określone wartości kulturowe promowane przez szkołę oraz przyjmowane przez całą społeczność uczniowską.

Kolejnym zagadnieniem jest edukacja i rozwój intelektualny uczniów. Personel szkoły i rodzice uczniów podnoszą często problem braku pewności co do skuteczności procesu nauczania, proszą również o dodatkowe informacje oraz stosowne instrukcje w tym zakresie. W części podsumowującej raportu zwraca się uwagę na fakt, iż poszczególni uczniowie mają swoje indywidualne potrzeby – np. zapewnienia im większej ilości czasu

na rozwiązanie danego zadania, lub też zastosowania wobec nich różnych strategii dydaktycznych – oraz na potrzebę organizowania kursów doszkalających dla nauczycieli i prowadzenia z nimi szczerego dialogu.

Raport sugeruje, iż idea działań włączających cieszy się powszechnym poparciem, choć poparciemu temu towarzyszy jednocześnie niepewność co do sposobów wprowadzania tej idei w życie. Skomplikowane problemy związane z różnego typu upośledzeniami występującymi u poszczególnych uczniów nakładają na szkoły coraz większe wymagania w zakresie umiejętności dostosowywania się do nowych sytuacji oraz zapewniania uczniom indywidualnego traktowania.

Pozostałe wnioski sformułowane w raporcie dotyczą następujących kwestii: istotnej roli zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron; konieczności uznania faktu, że praktyki wykluczające są często trudno zauważalne; oraz możliwości powstania struktur hierarchicznych (systemu władzy), w których nakładają się na siebie i wzajemnie na siebie wpływają problemy związane z niepełnosprawnością i przynależnością do określonej płci. Wszystkie te kwestie wymagają pogłębionej refleksji i zastosowania strategii włączających przez *wszystkich* członków personelu szkoły oraz przedstawicieli odpowiednich władz.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt: Göran Nygren, Uppsala University: goran.nygren@etnologi.uu.se

*W Internecie dostępna jest też szwedzka wersja raportu:
<http://publications.uu.se/abstract.xsql?dbid=9351>*

11. LUKSEMBURG – NOWA „SZKOŁA BAZOWA”

21 stycznia 2009 roku przegłosowano w parlamencie trzy ustawy stanowiące podstawę prawną dla utworzenia nowej „szkoły bazowej”. Celem wszystkich trzech ustaw jest reorganizacja pierwszych dziewięciu lat nauki w szkole – zarówno w aspekcie pedagogicznym, jak i organizacyjnym – a w konsekwencji ułatwienie uczniom osiągnięcia lepszych wyników w nauce. Ustawy weszły w życie we wrześniu 2009 roku.

Zgodnie z nowym systemem każda szkoła bazowa będzie teraz mogła stosować odmienny model kształcenia, tj. wypracowywać i wprowadzać w życie swoje własne rozwiązania pedagogiczne, umożliwiające uczniom osiągnięcie wymaganych celów programowych, a nawet wykraczania poza nie. Ogólne wytyczne dotyczące wprowadzenia w życie nowych reguł w roku szkolnym 2009–2010 są następujące:

Cykle programowe – począwszy od września 2009 nauka we wszystkich przedszkolach i szkołach podstawowych – nazywanych teraz szkołami bazowymi – przebiegać będzie zgodnie z czterema cyklami programowymi. Cykle programowe zastąpią tradycyjną formę organizacji roku szkolnego.

Zespoły pedagogiczne – wszyscy nauczyciele oraz wszystkie osoby opiekujące się dziećmi uczestniczącymi w danym cyklu programowym będą konsultować ze sobą wzajem podejmowane działania oraz współpracować w odpowiednich zespołach.

Zespoły wielospecjalistyczne [Multij] – każda szkoła bazowa będzie mogła powołać zespół wielozadaniowy. Składające się ze specjalistów w różnych dziedzinach, zespoły takie będą mogły zaoferować wsparcie dzieciom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Podejście kompetencyjne – sercem reformy jest zasada, zgodnie z którą nauczanie i uczenie się ukierunkowane ma być na zdobywanie przez uczniów określonych kompetencji; podejście kompetencyjne wprowadzane będzie stopniowo. Zespoły pedagogiczne skupią się na pogłębianiu u uczniów kompetencji wyszczególnionych

osobno dla każdego z czterech cykli programowych; będą one również opracowywać stosowne strategie dydaktyczne, odpowiadające podejściu kompetencyjnemu.

Nowe narzędzia oceniania – zostaną one wprowadzone by lepiej zobrazować stopień opanowania przez ucznia określonych umiejętności oraz wskazać obszary, nad którymi musi on jeszcze pracować.

Szkolny plan wyników – opracowany zostanie w każdej szkole i będzie zawierał precyzyjny opis wymagań stawianych przez szkołę swoim własnym uczniom. Szkoły będą mieć pewien poziom autonomii w zakresie realizacji ustanowionych przez siebie celów edukacyjnych. Będą one mogły dostosowywać do swoich potrzeb oficjalne plany zajęć, a także dobierać odpowiednie narzędzia dydaktyczne, modyfikować oryginalny podział dzieci na grupy, itd.

Komitety szkolne – w lecie 2009 wybrano w każdej szkole komitet szkolny oraz wyznaczono jego przewodniczącego. Począwszy od przyszłego roku zadaniem komitetu będzie koordynowanie kwestii organizacyjnych, opracowywanie szkolnego planu osiągnięć, zatwierdzanie wyboru określonego typu pomocy dydaktycznych przez nauczycieli, współpraca z rodzicami.

Osoby pragnące uzyskać dodatkowe informacje zapraszamy na stronę internetową: www.men.lu

12. BELGIA (WSPÓLNOTA FLAMANDZKOJĘZYCZNA) – PROPOZYCJA NOWEGO SYSTEMU WSPIERANIA PROCESU UCZENIA SIĘ

W odpowiedzi na zapotrzebowanie dotyczące pogłębienia włączającego charakteru krajowego systemu szkolnictwa zgodnie z międzynarodowymi standardami, Minister Edukacji Regionu Flandrii opracował plan systemowego wspierania procesu dydaktycznego realizowanego w szkołach. Potwierdza on prawo uczniów do wyboru między szkołą rejonową, a szkołą specjalną, i gwarantuje im w każdym przypadku ten sam rodzaj wsparcia ze strony odpowiednich instytucji.

W zgodzie z ujęciem niepełnosprawności, opracowanym przez Światową Organizację Zdrowia [WHO (ICF)], nowa propozycja Ministerstwa wskazuje w pierwszym rzędzie na sposoby określenia poziomu koniecznych adaptacji programowych oraz wsparcia, którego należy udzielić konkretnemu uczniowi, przy uwzględnieniu występujących u niego specjalnych potrzeb edukacyjnych. Opracowano też specjalną tabelę, która umożliwi określenie specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia na podstawie poziomu wsparcia, którego uczeń ów potrzebuje, oraz rodzaju trudności, których uczeń ów doświadcza.

W celu potwierdzenia skuteczności nowego systemu i sprawdzenia wiarygodności diagnoz uzyskiwanych przy jego pomocy, do odpowiednich rubryk tabeli przyporządkowano grupę 8648 osób (wybranych spośród 1109909 osób w wieku 2,5–18 lat) uczęszczających do szkół specjalnych i rejonowych (zarówno podstawowych, jak i średnich). O zdiagnozowanie u owych uczniów specjalnych potrzeb edukacyjnych przy wykorzystaniu nowych kryteriów poproszono psychologów z 73 Szkolnych Poradni Psychologicznych (SPS). Opracowano specjalne formularze – drukowane i elektroniczne, utworzono centrum informacji oraz utworzono bazę danych, w której psychologowie ze szkolnych poradni psychologicznych mogli zamieszczać swoje uwagi.

W wyniku przeprowadzonych analiz u 20% dzieci z szkół podstawowych stwierdzono występowanie różnego rodzaju specjalnych potrzeb edukacyjnych. U 12.5% dzieci należących do tej grupy wykryto lekkie upośledzenie intelektualne i/lub upośledzenie zdolności uczenia się, a u 3.3% wszystkich uczniów szkół podstawowych zdiagnozowano spektrum zaburzeń autystycznych i zaburzeń zachowania. W przypadku 16% 12–18-

latków konieczne okazało się być podjęcie działań adaptacyjnych na wyższym poziomie; u 8.9% osób z tej grupy wykryto lekkie upośledzenie intelektualne i/lub upośledzenie zdolności uczenia się. U 3.4% wszystkich uczniów szkół średnich zdiagnozowano zaburzenia spektrum autystycznego i zaburzenia zachowania.

Opracowana przez Ministerstwo Edukacji tabela diagnostyczna okazała się być przydatnym i wiarygodnym narzędziem. Przy okazji pojawiły się też powody do niepokoju. Personel szkół nie jest jeszcze w wystarczający sposób przygotowany do wprowadzenia w życie nowego systemu. Aby podnieść kompetencje kadry dydaktycznej poszczególnych szkół w zakresie stosowania wobec uczniów z SPE praktyk włączających konieczne będzie zainwestowanie znacznych środków w programy szkoleniowe dla nauczycieli. Wdrożenie nowego systemu oznaczać będzie również konieczność przeszkolenia pracowników szkolnych poradni psychologicznych w placówkach ICF-CY. Szkolenie takie okazuje się być niezbędne by ułatwić im przyjęcie postawy otwartości na sygnały o charakterze bio-psycho-społecznym, jak również opanowanie umiejętności oceniania potencjału ucznia w sposób bardziej dynamiczny, z większym uwzględnieniem jego rzeczywistych potrzeb (w odróżnieniu od stosowanych dziś powszechnie analiz psychometrycznych) oraz poświęceniem należytej uwagi czynnikom kontekstowym, takim jak rodzina, czy środowisko szkolne. Nowy system jest obecnie przedmiotem debaty o charakterze politycznym i ze względu na niedawną zmianę ekipy rządzącej nie został jeszcze wprowadzony w życie.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt:

Jo.lebeer@ua.ac.be & elke.struyf@ua.ac.be – Uniwersytet w Antwerpii

marijke.wilssens@arteveldes.be – Wyższa Szkoła Pedagogiczna dla Nauczycieli Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami w Artevelde

theo.mardulier@ond.vlaanderen.be – pracownik Ministerstwa Edukacji i Szkoleń Regionu Flandrii, członek Rady Przedstawicielskiej Agencji

13. NIEMCY – RATYFIKACJA KONWENCJI ONZ DOTYCZĄCEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Konwencja ONZ została przyjęta w marcu 2009. Podpisując ją państwo niemieckie zobowiązało się do realizowania zasady promowania włączającej praktyki oświatowej. W landzie Schleswig-Holstein zapoczątkowano rok edukacji włączającej; jako motto przyjęto hasło „razem lepiej”.

Minister Edukacji Landu Schleswig-Holstein, Ute Erdsiek-Rave, oświadczył w kwietniu 2009: „*Potrzebujemy zmiany kierunku rozwoju edukacji na poziomie krajowym. Przyjęcie zasad edukacji włączającej nie może oznaczać, że to dziecko musi się dostosować do warunków panujących obecnie w szkołach – powinno być odwrotnie. Wprowadzanie praktyki włączającej do szkół rejonowych powinno polegać na tym, że w szkołach tych mile widziane będzie każde dziecko – nawet wtedy – a nawet szczególnie wtedy – gdy ma ono problemy zdrowotne, społeczne, edukacyjne oraz trudności w nauce.*”

Uroczyste otwarcie roku edukacji włączającej odbyło się podczas międzynarodowego sympozjum w Rendsburgu. Sympozjum ukierunkowane było w głównej mierze na stworzenie platformy wymiany doświadczeń między jego uczestnikami pochodzącymi z Niemiec oraz z innych krajów europejskich (wśród nich – przedstawiciele Agencji). Kolejne tego typu wydarzenia będą miały za zadanie wsparcie procesu implementacji konwencji m.in. poprzez opracowanie planu działania na najbliższe 10 lat. Plan ten obejmie zagadnienia takie jak zmiany przepisów i regulacji prawnych oraz zasad finansowania włączającego system szkolnictwa.

1 lipca 2009 roku odbyła się ogólnokrajowa konferencja poświęcona artykułowi 24 Konwencji praw osób niepełnosprawnych ONZ.

W konferencji udział wzięli: Karin Evers-Meyer oraz przedstawiciele Federalnego Ministerstwa Spraw Socjalnych odpowiedzialni za potrzeby osób niepełnosprawnych, którzy przedstawili wyniki przeprowadzonej kampanii: „All inclusive! Nowa Konwencja ONZ”.

Specjalnie opracowana broszura przedstawia zadania na polu edukacji. Wzywa ona do opracowania planu działania z zakresu edukacji włączającej, a także zwiększenia swobody dostępu do szkolnictwa wyższego oraz spełnienia warunków umożliwiających prowadzenie edukacji włączającej na tym poziomie kształcenia. Nawołuje ona także do bardziej spójnego systemu finansowania pomocy społecznej. Kampania „All inclusive!” rozpoczęła się w styczniu a zakończyła w marcu. W jej ramach Federalne Ministerstwo Pomocy Socjalnej we współpracy z 22 stowarzyszeniami zorganizowano osiem konferencji, z których każda poświęcona była innemu aspektowi nowej Konwencji ONZ.

Broszura przedstawiająca rezultaty kampanii dostępna jest na stronie internetowej: <http://www.alle-inklusive.behindertenbeauftragte.de/>

14. WIELKA BRYTANIA (ANGLIA) – SUKCES DLA KAŻDEGO: PROGRAM POPRAWY WYNIKÓW W NAUCE OSIĄGANÝCH PRZEZ DZIECI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ORAZ RÓŻNYMI FORMAMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

„Sukces dla każdego” jest pionierskim projektem, który podniesie poziom aspiracji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnymi formami niepełnosprawności i zachęci do uzyskiwania lepszych wyników w nauce.

Projekt realizowany będzie przez dwa lata, począwszy od września 2008 roku, w 460 szkołach z 10 regionów Anglii. Będzie on polegał na wypracowaniu spersonalizowanego podejścia do procesu nauczania, rygorystycznym ocenianiu umiejętności uczniów, monitorowaniu dokonywanych przez nich postępów w nauce, dokonywaniu stosownych interwencji w proces kształcenia, angażowaniu rodziców uczniów oraz skutecznym dążeniu do osiągnięcia przez uczniów lepszych wyników, w szerokim znaczeniu tego słowa.

Szkoły i władze lokalne biorące udział w projekcie staną się prawdziwymi pionierami w dziedzinie spersonalizowanych metod kształcenia. Zakłada się, że do czasu zakończenia projektu poszczególne szkoły wypracują swoisty etos dążenia do wybitnych osiągnięć swoich uczniów, widząc, że udało im się stworzyć całą gamę opartych na doświadczeniu metod usprawniających proces nauczania i uczenia się. Władze lokalne uczestniczące w projekcie nabiorą przekonania, iż w sposób skuteczny rozpoznają i zaspokajają realne potrzeby dzieci z SPE i różnymi formami niepełnosprawności, oraz że dostarczane przez nie świadczenia edukacyjne są „odpowiednie do potrzeb”.

„Sukces dla każdego” zachęcać ma uczniów do podniesienia sobie poprzeczki – wzrostu ambicji oraz wymagań stawianych przez nich samym sobie – dotyczyć ma to również uczniów przed którymi stoją dodatkowe wyzwania. Projekt pozwoli dzieciom i młodzieży z SPE oraz różnymi formami niepełnosprawności poczuć się pewniej w roli uczniów, nabrać pozytywnego stosunku do życia szkoły oraz w pełni realizować swój potencjał.

Celem projektu jest również zaangażowanie rodziców uczniów w taki sposób, aby wzbudzić w nich większe zaufanie do systemu edukacji oraz zachęcić ich do odgrywania bardziej aktywnej roli w procesie kształcenia ich dzieci.

Osoby pragnące uzyskać dodatkowe informacje zapraszamy na stronę internetową <http://nationalstrategies.standards.dcsf.gov.uk/node/189431>

INFORMACJE O WYDAWCY

Europejska Agencja Rozwoju Edukacji Uczniów ze Specjalnymi Potrzebami jest niezależną i samorządna organizacją, wspieraną przez kraje członkowskie Agencji oraz Instytucje Europejskie (Komisję i Parlament Europejski). Publikację niniejszego dokumentu wsparł y kraje członkowskie Agencji, jak również Dyrektoriat Generalny ds. Edukacji i Kultury przy Komisji Europejskiej.

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Przedstawione w tym dokumencie opinie i poglądy poszczególnych osób nie zawsze pokrywają się z oficjalnym stanowiskiem Agencji, krajów członkowskich Agencji czy też Komisji Europejskiej. Komisja Europejska nie odpowiada za wykorzystanie w jakichkolwiek sposób informacji zawartych w tym dokumencie.

Dozwała się cytowanie fragmentów tekstów zamieszczonych w biuletynie pod warunkiem umieszczenia dokładnych danych bibliograficznych. Wersja elektroniczna biulentynu dostępna jest na stronie internetowej Agencji: www.european-agency.org

Sekretariat:

Østre Stationsvej 33

DK-5000, Odense C

Denmark

Tel: +45 64 41 00 20

secretariat@european-agency.org

Biuro w Brukseli:

3 Avenue Palmerston

BE-1000, Brussels

Belgium

Tel: +32 2 280 33 59

brussels.office@european-agency.org

Po dodatkowe egzemplarze biuletynu oraz informację na temat prac Agencji prosimy zwracać się do Koordynatora Krajowego Agencji na Polskę, Małgorzaty Dońskiej-Olszko: m.donska@zs109.edu.pl

Niniejsza wersja raportu stanowi tłumaczenie jego wersji oryginalnej, sporządzonej w języku angielskim. Przygotowane ono zostało przez przedstawicieli Polski jako jednego z krajów członkowskich Agencji. Wersja angielska raportu oraz inne jego wersje językowe dostępne są pod następującym adresem internetowym: <http://www.european-agency.org/news/euronews>

Druk: Halstan www.halstan.co.uk

Dostępne w języku: CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, HU, IS, IT, LT, LV, MT, NL, NO, **PL**, PT, SL, SV

ISSN: 1901-8851

© **European Agency for Development in Special Needs Education 2009**

EuroNews stosuje papier wyprodukowany z drewna pochodzącego ze źródeł odnawialnych, barwiony bez użycia dwutlenku chloru.